SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA
Euskara biziberritzeko ikergunea

EUSKARALDIAREN IKERKETA, EMAITZEN AURKEZPENA

Urriak 9, Tolosa

Pello Jauregi
Uxoa Anduaga

Euskaraldia ikerketa:

- Lanketa teknikoa:

Euskaraldia ikerketa:

- Babesleak:

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO
KULTURA ETA HIZKUNTZA POLITIKA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Gipuzkoako Foru Aldundia

Euskararen erakunde publikoa
Office public de la langue basque

Nafarroako Gobernua

kutxa FUNDAZIOA

topagunea

Euskaraldiaren ikerketa: metodologia

- Helburuak:

1. Hizkuntza ohitura aldaketei dagokionez Euskaraldiak herritarrengan izan duen eragin eta ondorioak ezagutzea.

2. Ekimenaren inguruan sortu diren diskurtso sozialak ezagutzea.

SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA
Euskara biziberritzeko ikergunea

Euskaraldiaren ikerketa: metodologia

- Iker ildo kuantitatiboa:

Euskaraldiaren ikerketa: metodologia

- Iker ildo kuantitatiboa:

	Bidalitako galdetegiak	Jasotako galdetegiak (beteak)
Lehen galdetegia	225.154	45.563
Bigarren galdetegia	45.563	31.937
Hirugarren galdetegia	31.937	18.383

Euskaraldiaren ikerketa: metodologia

- Iker ildo kuantitatiboa:

Lagina egokia al da?

SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA
Euskara biziberritzeko ikergunea

Euskaraldiaren ikerketa: metodologia

- Iker ildo kuantitatiboa:

Lagina egokia al da?

1 galdetegia (45.563) eta 3 galdetegiak bete zituztenen (18.383) ezaugarriak alderatu dira

Euskaraldiaren ikerketa: metodologia

- Iker ildo kuantitatiboa:

  - Euskaraldian parte hartu dutenen 5etik 1 ordezkatzen du laginak

  - Hizkuntza ohituren bilakaera ulertu eta ikustarazteko baliogarria da

  - Borondatezko parte-hartzea

  - Datu ez estrapolagarriak

1. taula: **Laginaren banaketa lurraldearen arabera**

Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Ipar Euskal Herria	Nafarroa
%9,3	%31,9	%44,6	%1,7	%12,6

2. taula: **Laginaren banaketa gune soziolinguistikoaren arabera**

1 gunea	2 gunea	3 gunea	4 gunea
%9,5	%41	%41,3	%8,2

3. taula: **Laginaren banaketa generoaren arabera**

Emakumezkoak	Gizonezkoak	Ez-binarioak
%70	%29,1	%0,9

1. taula: **Laginaren banaketa lurraldearen arabera**

Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Ipar Euskal Herria	Nafarroa
%9,3	%31,9	%44,6	%1,7	%12,6

2. taula**: Laginaren banaketa gune soziolinguistikoaren arabera**

1 gunea	2 gunea	3 gunea	4 gunea
%9,5	%41	%41,3	%8,2

3. taula**: Laginaren banaketa generoaren arabera**

Emakumezkoak	Gizonezkoak	Ez-binarioak
%70	%29,1	%0,9

SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA
Euskara biziberritzeko ikergunea

1. taula: **Laginaren banaketa lurraldearen arabera**

Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Ipar Euskal Herria	Nafarroa
%9,3	%31,9	%44,6	%1,7	%12,6

2. taula**: Laginaren banaketa gune soziolinguistikoaren arabera**

1 gunea	2 gunea	3 gunea	4 gunea
%9,5	%41	%41,3	%8,2

3. taula**: Laginaren banaketa generoaren arabera**

Emakumezkoak	Gizonezkoak	Ez-binarioak
%70	%29,1	%0,9

1. taula: **Laginaren banaketa lurraldearen arabera**

Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Ipar Euskal Herria	Nafarroa
%9,3	%31,9	%44,6	%1,7	%12,6

2. taula**: Laginaren banaketa gune soziolinguistikoaren arabera**

1 gunea	2 gunea	3 gunea	4 gunea
%9,5	%41	%41,3	%8,2

3. taula**: Laginaren banaketa generoaren arabera**

Emakumezkoak	Gizonezkoak	Ez-binarioak
%70	%29,1	%0,9

4. taula: **Laginaren banaketa adin tartearen arabera**

16-24	25-34	35-49	50-64	65etik gora
%14,1	%17,4	%43,5	%22,6	%2,4

5. taula: **Laginaren banaketa eginkizunaren arabera**

Ahobizi	Belarriprest
%84,3	%15,7

SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA
Euskara biziberritzeko ikergunea

4. taula: **Laginaren banaketa adin tartearen arabera**

16-24	25-34	35-49	50-64	65etik gora
%14,1	%17,4	%43,5	%22,6	%2,4

5. taula: **Laginaren banaketa eginkizunaren arabera**

Ahobizi	Belarriprest
%84,3	%15,7

SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA
Euskara biziberritzeko ikergunea

4. taula: **Laginaren banaketa adin tartearen arabera**

16-24	25-34	35-49	50-64	65etik gora
%14,1	%17,4	%43,5	%22,6	%2,4

5. taula: **Laginaren banaketa eginkizunaren arabera**

Ahobizi	Belarriprest
%84,3	%15,7

Euskaraldiaren ikerketa: metodologia

- Iker ildo kualitatiboa:

Parte-hartzaileen eta antolatzaileen testigantzak bildu dira.

- Lurraldetasuna
- Gune soziolinguistikoa
- Dentsitate demografikoa
- Batzordeetako aktibitate maila

Euskaraldiaren ikerketa: metodologia

- Iker ildo kualitatiboa:

Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Nafarroa	Lapurdi	Behe Nafarroa	Zuberoa	GUZTIRA
3	8	7	8	1	2	1	30
2	5	6	5	1	1	0	20

Euskaraldiaren ikerketa: metodologia

- Iker ildo kualitatiboa:

Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	Nafarroa	Lapurdi	Behe Nafarroa	Zuberoa	GUZTIRA
3	8	7	8	1	2	1	30
2	5	6	5	1	1	0	20

453 testigantza jaso dira guztira

Ondorio nagusiak

1. ondorioa

Parte hartzaileek neurri handian bete dituzte eskatutako eginkizunak.

Ahobizi

1) "Euskaraz egingo diezu ulertzen duten guztiei"

(Galderaren formulazioa: Euskaraz dakiten zure ezagunen artean zenbati egiten diezu euskaraz?)

	1. galdetegia	2. galdetegia	3. galdetegia		*Aldea 1*	*Aldea 2*
Ahobiziak	74,4	92,6	79,6		*18,2*	*5,2*

Ahobizi

2) “Ezagutzen ez dituzunekin lehen hitza euskaraz egingo duzu”

(Galderaren formulazioa: Pertsona arrotz batekin lehen hitza euskaraz egiten al duzu (dendetan, kalean, osasun zentroan…)?)

	1. galdetegia	2. galdetegia	3. galdetegia		*Aldea 1*	*Aldea 2*
Ahobiziak	60	85,6	68,5		*25,6*	*8,5*

Belarriprest

1) “Euskaraz dakiten guztiei zuri euskaraz egiteko gonbitea egingo diezu”

(Galderaren formulazioa: Euskaraz dakien norbaitek erdaraz egiten dizunean, zurekin euskara erabiltzeko gonbita egiten diozu?)

	1. galdetegia	2. galdetegia	3. galdetegia		*Aldea 1*	*Aldea 2*
Belarriprestak	12,3	28,9	18,9		*16,6*	*6,6*

Belarriprest

2) “Zuk euskaraz edo erdaraz erantzungo duzu”

(Galderaren formulazioa: Euskaraz dakien zure ezagunen artean zenbati egiten diezu euskaraz?)

	1. galdetegia	2. galdetegia	3. galdetegia	*Aldea 1*	*Aldea 2*
Belarriprestak	23,9	54,4	31,7	*30,5*	*7,8*

2. ondorioa

Hizkuntza erabileran aldaketa handiak ekarri ditu Euskaraldiak ariketaren 11 egunetan, eta aldaketari proportzio esanguratsuan eutsi zaio Euskaraldiak bukatu eta hiru hilabetera.

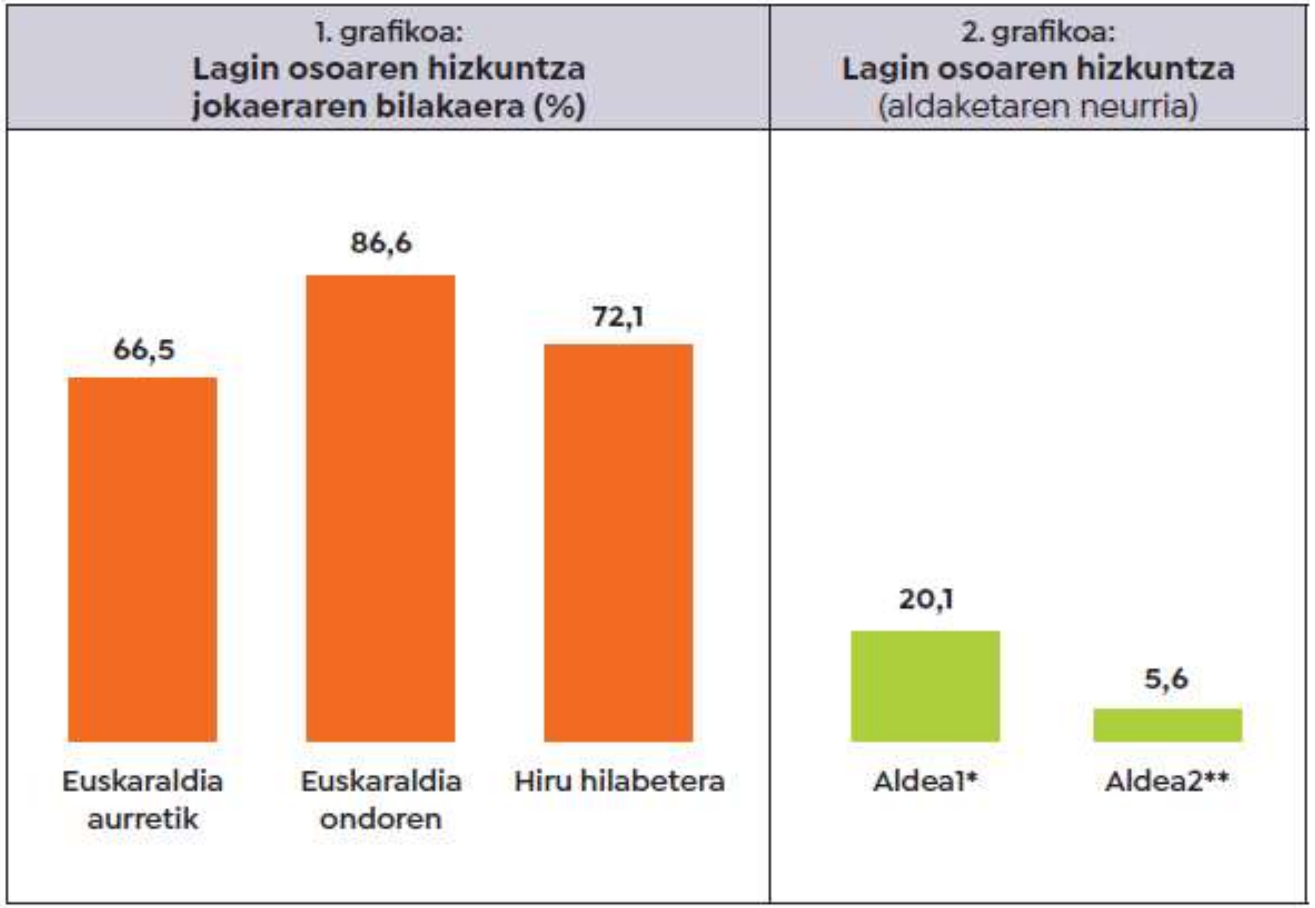

***Aldea1:** Hamaika egunen ondoren Euskaraldiaren eragina zenbatekoa izan den islatzen du
****Aldea2:** Hiru hilabete pasata Euskaraldiaren eragina zenbatekoa izan den islatzen du

	1. galdetegia	2. galdetegia	3. galdetegia		*Aldea 1*	*Aldea 2*
Ahobiziak	74,4	92,6	79,6		*18,2*	*5,2*
Belarriprestak	23,9	54,4	31,7		*30,5*	*7,8*

3. ondorioa

Aldaketa handienak euskaraz mintzatzeko gaitasun txikiagoa dutenek; euskaraz egiteko ohiturarik gutxien dutenek; eta gune soziolinguistikorik erdaldunetan bizi direnek egin dituzte.

5. grafikoa:
Gune soziolinguistikoak (euskararen erabilera Euskaraldiaren hasieran) **[%]**

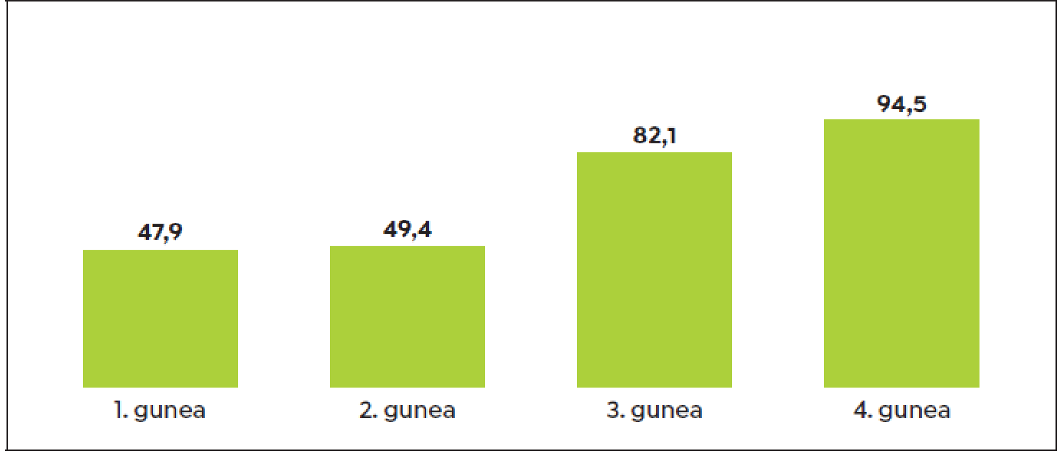

6. grafikoa:
Gune soziolinguistikoak (aldaketaren neurria)

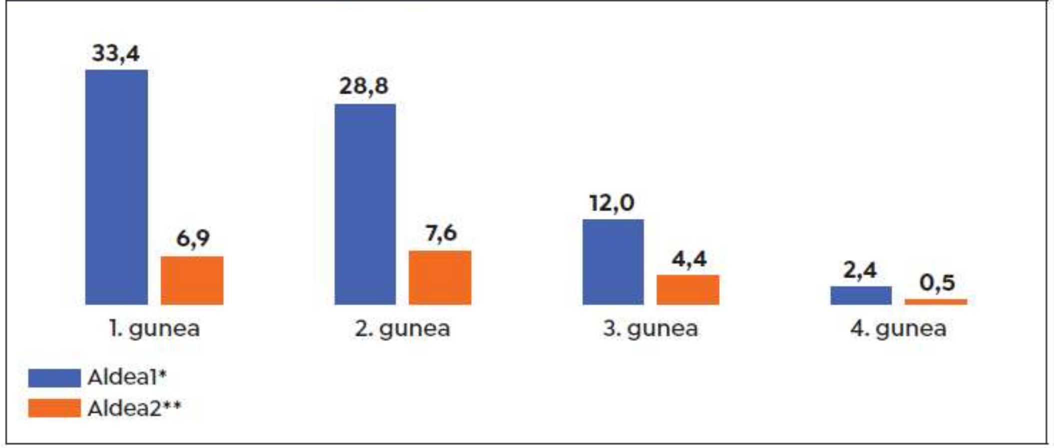

***Aldea1:** Hamaika egunen ondoren Euskaraldiaren eragina zenbatekoa izan den islatzen du
****Aldea2:** Hiru hilabete pasata Euskaraldiaren eragina zenbatekoa izan den islatzen du

9. grafikoa:
Adin tarteak (euskararen erabilera Euskaraldiaren hasieran) [%]

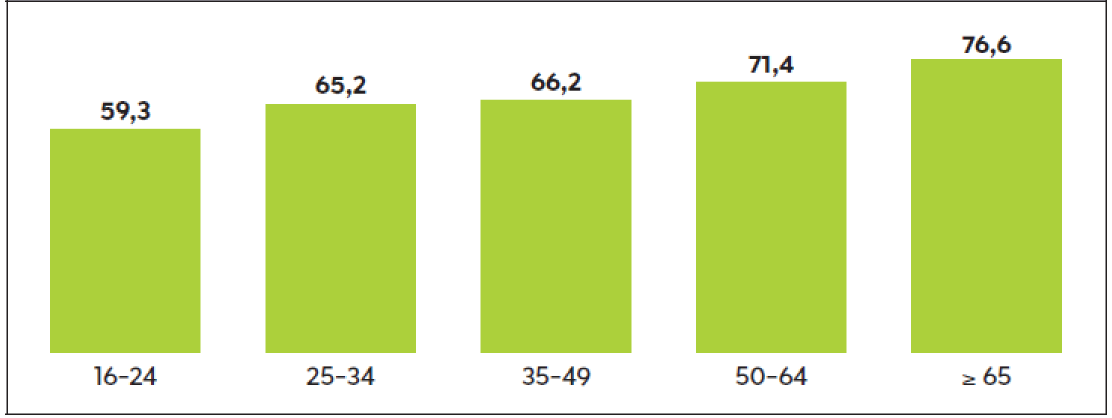

10. grafikoa:
Adin tarteak (aldaketaren neurria)

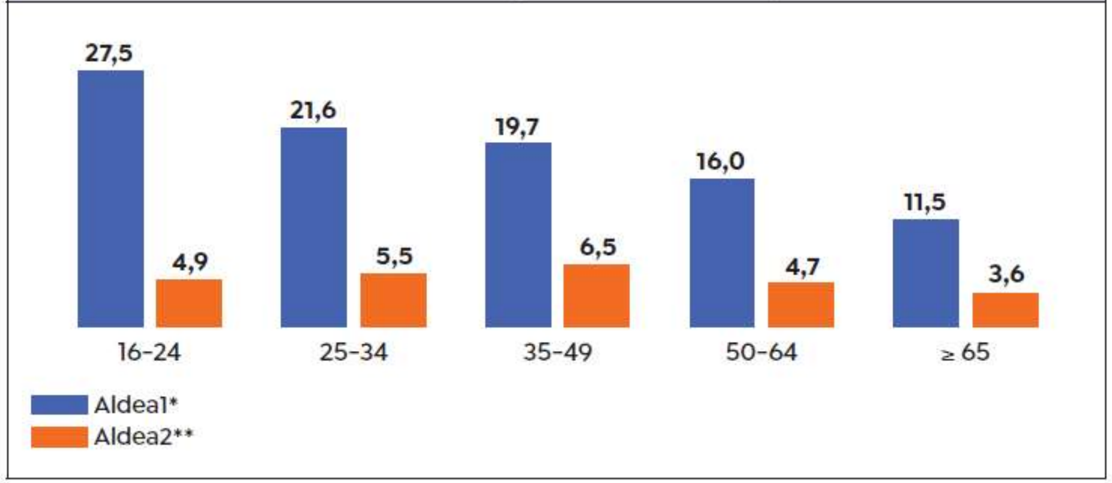

***Aldea1:** Hamaika egunen ondoren Euskaraldiaren eragina zenbatekoa izan den islatzen du
****Aldea2:** Hiru hilabete pasata Euskaraldiaren eragina zenbatekoa izan den islatzen du

7. grafikoa:
Lurraldeak (euskararen erabilera Euskaraldiaren hasieran) **[%]**

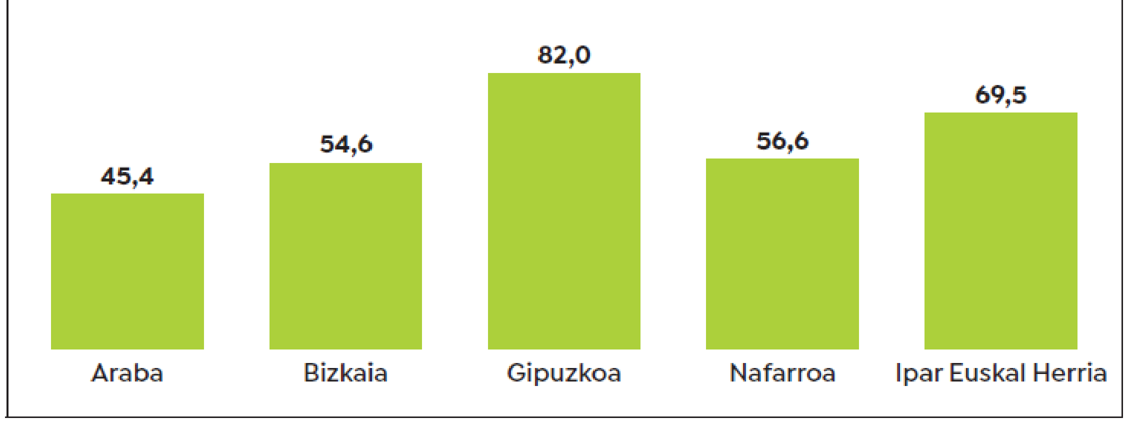

8. grafikoa:
Lurraldeak (aldaketaren neurria)

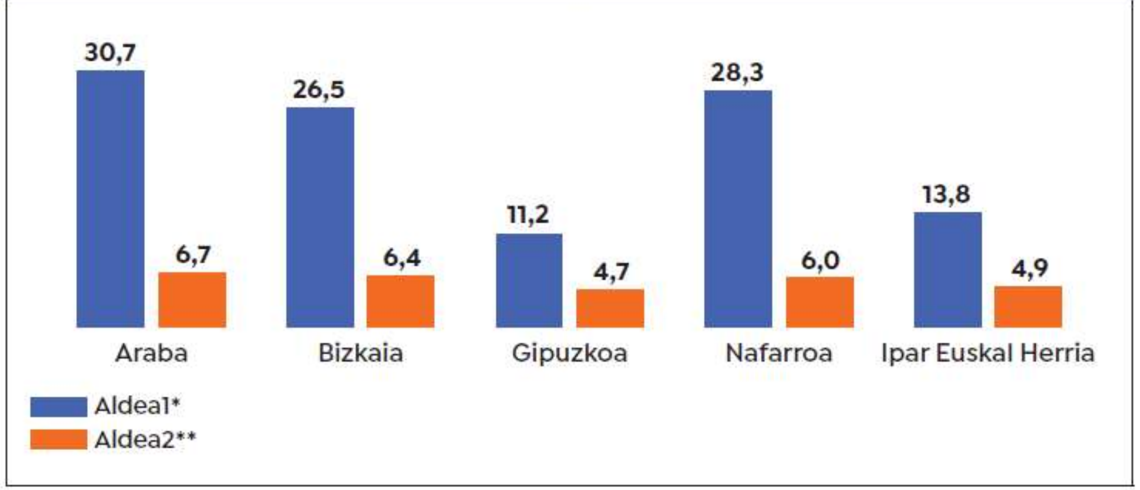

***Aldea1:** Hamaika egunen ondoren Euskaraldiaren eragina zenbatekoa izan den islatzen du
****Aldea2:** Hiru hilabete pasata Euskaraldiaren eragina zenbatekoa izan den islatzen du

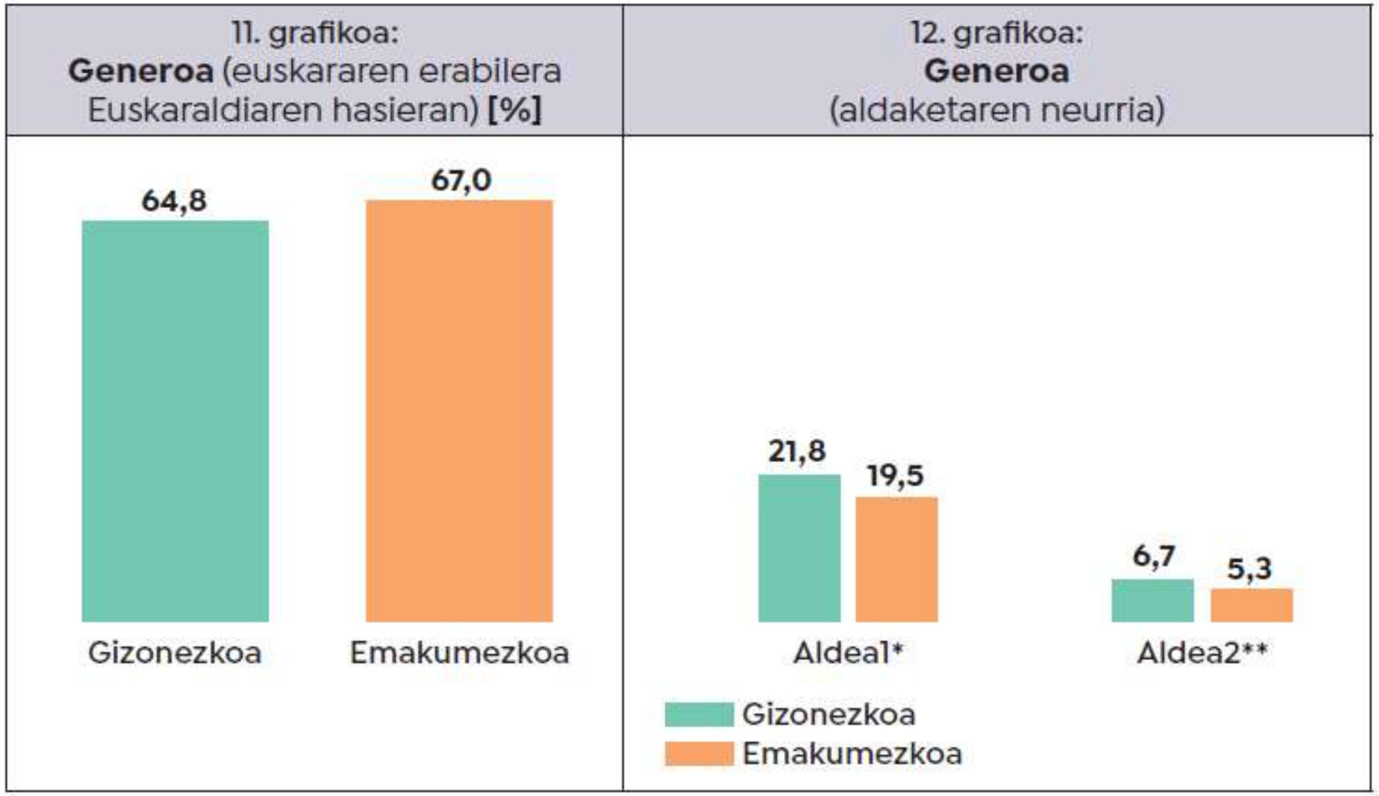

***Aldea1:** Hamaika egunen ondoren Euskaraldiaren eragina zenbatekoa izan den islatzen du

****Aldea2:** Hiru hilabete pasata Euskaraldiaren eragina zenbatekoa izan den islatzen du

4. ondorioa

Euskaraldian *ahobizi euskaldun osoa* kategoria kopurutan guztiz nagusitu bada ere, datuek beste aukera batzuen aberastasuna ere utzi dute agerian.

6. taula: **Laginaren banaketa kideen hizkuntza gaitasunaren eta eginkizunaren arabera**

	AHOBIZIAK	BELARRIPRESTAK
EUSKALDUN OSOAK	% 94,9	% 30,8
EUSKALDUN HARTZAILEAK	% 5,1	% 69,2
	% 100	% 100

5. ondorioa

Euskaraldiak hizkuntza jokaeran eragin dituen aldaketak orokorrak izan dira parte hartzaile guztientzat, *ahobizi* izan *edo belarriprest* izan. Baina aldaketarik handiena *ahobizi euskaldun hartzaileek* egin dute.

3. grafikoa: **Egintizuna/Gaitasuna kategoriak (%)**

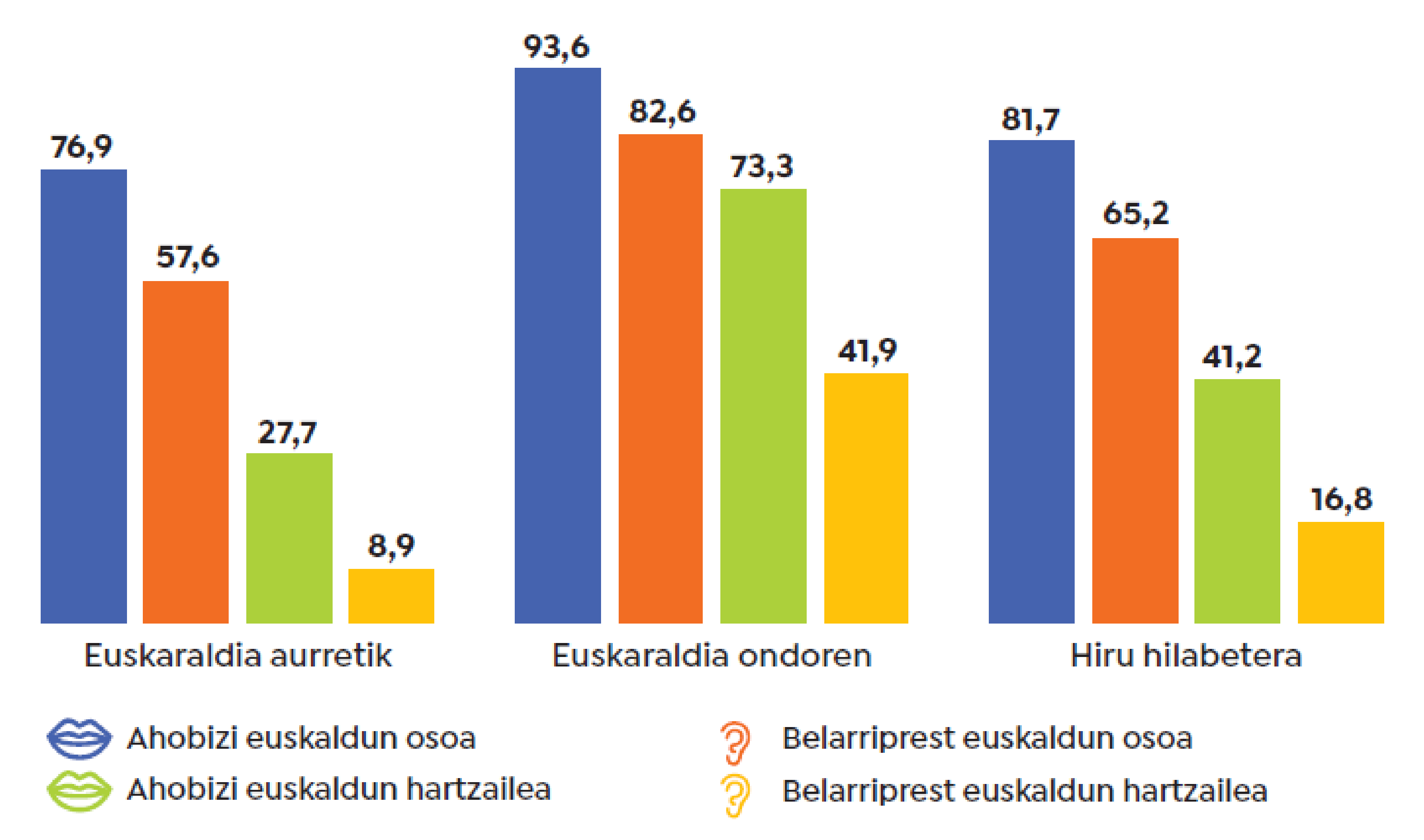

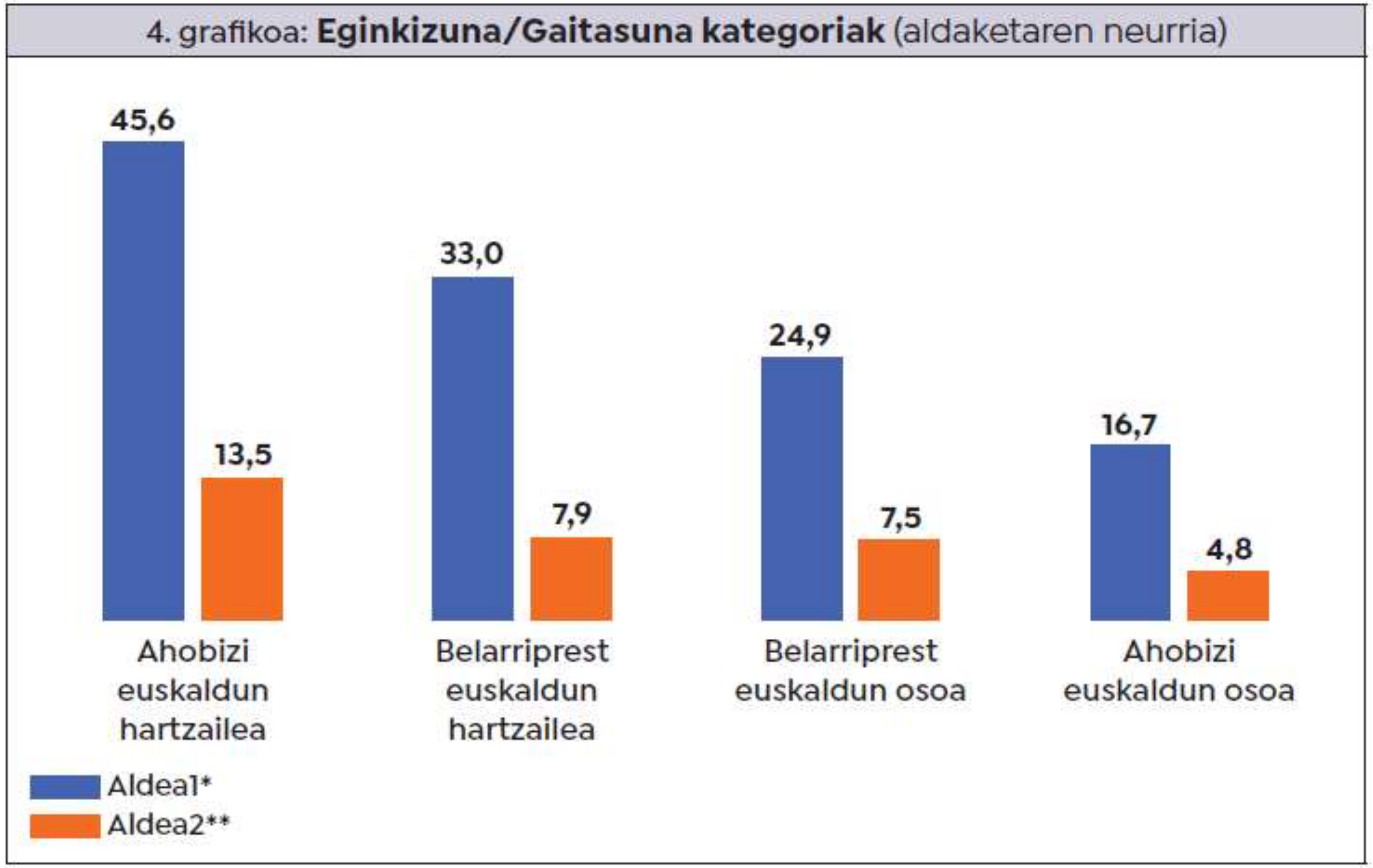

***Aldea1:** Hamaika egunen ondoren Euskaraldiaren eragina zenbatekoa izan den islatzen du
****Aldea2:** Hiru hilabete pasata Euskaraldiaren eragina zenbatekoa izan den islatzen du

6. ondorioa

Hizkuntza simetriak (hizkuntza jokaera enpatikoak, alegia) funtzionatu du elkarrizketa abiatzen duenak euskaraz erraztasunez egiten duenean, baina ez du funtzionatu elkarrizketaren abiatzaileak zailtasunez egiten duenean.

Abiatzaileak euskaraz erraztasunez dihardunean

(Galderaren formulazioa: Norbaitek euskaraz erraztasunez hitz egiten badizu, euskaraz erantzuten al diozu?)

	1. galdetegia	2. galdetegia	3. galdetegia		*Aldea 1*	*Aldea 2*
Ahobiziak	99,2	97,7	98,6		*-1,5*	*-0,6*
Belarriprestak	68,1	76,9	70,7		*8,8*	*2,6*

Abiatzaileak euskaraz zailtasunez diharduenean

(Galderaren formulazioa: Norbaitek euskaraz zailtasunez hitz egiten badizu, euskaraz erantzuten al diozu?)

	1. galdetegia	2. galdetegia	3. galdetegia		*Aldea 1*	*Aldea 2*
Ahobiziak	78,1	78,1	63,8		*0*	*-14,3*
Belarriprestak	48,5	53,9	42,9		*5,4*	*-5,6*

7. ondorioa

Ele biko elkarrizketak sortzeko mekanismoak (hizkuntza jokaera asertiboak, alegia) funtzionatu du elkarrizketa abiatzen duenak euskaraz ongi ulertzen duenean. Baina mekanismoa apaldu egin da abiatzaileak erdizka ulertzen duenean.

Abiatzaileak euskaraz ongi ulertu arren erdaraz diharduenean

(Galderaren formulazioa: Norbaitek erdaraz hitz egiten dizu, baina zuk badakizu persona horrek euskaraz ongi ulertzen duela. Euskaraz erantzuten al diozu?)

	1. galdetegia	2. galdetegia	3. galdetegia		*Aldea 1*	*Aldea 2*
Ahobiziak	39,3	66,9	44,4		*27,6*	*5,1*

Abiatzaileak euskara erdizka ulertu arren erdaraz diharduenean

(Galderaren formulazioa: Norbaitek erdaraz hitz egiten dizu, baina zuk badakizu persona horrek euskaraz erdizka ulertzen duela. Euskaraz erantzuten al diozu?)

	1. galdetegia	2. galdetegia	3. galdetegia		*Aldea 1*	*Aldea 2*
Ahobiziak	10,1	27,9	11,5		*17,8*	*1,4*

8. ondorioa

Euskaraldiak *gizarte hitzarmenaren mekanismoa* eta *hizkuntza simetriaren mekanismoa* aktibatzea lortu du.

SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA
Euskara biziberritzeko ikergunea

«Mi experiencia ha sido muy buena como Belarriprest. La gente me hablaba en euskera desde el principio y eso te obliga a hablarlo también, con la seguridad además de que puedes hablar castellano si no entiendes algo y no sentirte juzgado, porque las personas son conscientes de que estás haciendo un esfuerzo por aprender euskera»

«Euskaraldiak aukera eman zion nire inguruan zegoen askori (neu barne) euskaraz normaltasunez aritzeko hautua egiteko. Nire arreba txikiarekin eta lagun batzuekin orain euskaraz egiten dut, normalizatu egin dugu hizkuntza gure artean»

9. ondorioa

Euskaraldiak euskararen erabilera indartzeko baldintza sozio-afektiboak eraikitzen asmatu du.

«Inguruan ikusi dut lehen hitza euskaraz egiteak babes sozial eta zilegitasun bat hartu duela, errespetu faltaren kontua alde batera utzita, lasaiago egin dugu lehen hitza euskaraz».

«Gustura egon naiz nire lagunek ez zidatelako galdetzen ea zergatik euskaraz hitz egiten nuen, normalean euskaraldiaz kanpo euskaraz hitz egiten dudan bakoitzean nire klasekideek aurpegiak jartzen dizkidate eta horrek euskaraz hitz egitea deserosoa bihurtzen du».

10. ondorioa

Euskaraldiak hizkuntza praktiken inguruko ikuspegi errealistagoa ekarri dio parte hartzaile askori.

a) Norberak pentsatzen zuena baino gutxiago egiten du euskaraz

b) Euskaraz ulertu eta hitz egiten duen jende asko dago

c) Euskaraldia hasi aurretik hain zailtzat jotzen ez ziren jardunak uste baino korapilatsuagoak dira

11. ondorioa

Aurrerapen txikiak egon diren arren, zailtasunik handienak hiru alderdi hauetan egon dira:

11. ondorioa

Aurrerapen txikiak egon diren arren, zailtasunik handienak hiru alderdi hauetan egon dira:

a) Euskaraz ulertzeko eta hitz egiteko gaitasun mugatua dutenekin euskaraz jarduteko
b) Ele biko elkarrizketari luze eusteko

«Ni euskaldun zaharra izanik ere, dezente kostatu zait jendearekin euskaraz komunikatzea batik bat zailtasuna dutenekin nahiz eta jakin hori dela aurrera egiteko bide bakarra».

SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA
Euskara biziberritzeko ikergunea

11. ondorioa

Aurrerapen txikiak egon diren arren, zailtasunik handienak hiru alderdi hauetan egon dira:

a) Euskaraz ulertzeko eta hitz egiteko gaitasun mugatua dutenekin euskaraz jarduteko
b) Ele biko elkarrizketari luze eusteko
c) Solaskideari euskaraz aritzeko gonbita edo eskaera (asertiboa) egiteko

« Kasu pertsonalean berriz, onartzen dut zailtasunak sentitu ditudala euskaraz entzuteko prest eta gazteleraz erantzuteko zegoenari euskera hutsean hitz egitea».

Ekimenaren inguruko balorazio orokorra (ideia nagusiak laburbilduz):

Ekimenaren inguruko balorazio orokorra (ideia nagusiak laburbilduz):

Indarguneak	Ahulguneak
Euskaraldiak, ekimen gisa, jendearen parte hartzea bultzatzeko ezaugarri egokiak bildu ditu: elkarlana, aniztasuna, errespetua eta praktikotasuna	Ekimenaren konpromisoa eta rolen egitekoa ez da behar beste zabaldu, ez eta behar bezain argi ulertu ere

Ekimenaren inguruko balorazio orokorra (ideia nagusiak laburbilduz):

Indarguneak	Ahulguneak
Euskaraldiak, ekimen gisa, jendearen parte hartzea bultzatzeko ezaugarri egokiak bildu ditu: elkarlana, aniztasuna, errespetua eta praktikotasuna	Ekimenaren konpromisoa eta rolen egitekoa ez da behar beste zabaldu, ez eta behar bezain argi ulertu ere
Euskaraldia herritarren hizkuntza ohiturak aldatzeko baliogarria izan da.	Herritarren hizkuntza ohiturak aldatu baditu ere, ez da horiek guztiak finkatzeko baliogarria izan (epealdi laburregia)

SOZIOLINGUISTIKA KLUSTERRA
Euskara biziberritzeko ikergunea

Ekimenaren inguruko balorazio orokorra (ideia nagusiak laburbilduz):

Indarguneak	Ahulguneak
Euskaraldiak, ekimen gisa, jendearen parte hartzea bultzatzeko ezaugarri egokiak bildu ditu: elkarlana, aniztasuna, errespetua eta praktikotasuna	Ekimenaren konpromisoa eta rolen egitekoa ez da behar beste zabaldu, ez eta behar bezain argi ulertu ere
Euskaraldia herritarren hizkuntza ohiturak aldatzeko baliogarria izan da.	Herritarren hizkuntza ohiturak aldatu baditu ere, ez da horiek guztiak finkatzeko baliogarria izan (epealdi laburregia)
Hizkuntza jokaeretan aurrerapausoak eman dira solaskideak euskaraz mintzatzeko edo ulertzeko gaitasun ona duenean	Berriz ez da aurreratu solaskideak euskaraz mintzatzeko edo ulertzeko gaitasun ertaina duenean.

Ekimenaren inguruko balorazio orokorra (ideia nagusiak laburbilduz):

Indarguneak	Ahulguneak
Euskaraldiak, ekimen gisa, jendearen parte hartzea bultzatzeko ezaugarri egokiak bildu ditu: elkarlana, aniztasuna, errespetua eta praktikotasuna	Ekimenaren konpromisoa eta rolen egitekoa ez da behar beste zabaldu, ez eta behar bezain argi ulertu ere
Euskaraldia herritarren hizkuntza ohiturak aldatzeko baliogarria izan da.	Herritarren hizkuntza ohiturak aldatu baditu ere, ez da horiek guztiak finkatzeko baliogarria izan (epealdi laburregia)
Hizkuntza jokaeretan aurrerapausoak eman dira solaskideak euskaraz mintzatzeko edo ulertzeko gaitasun ona duenean	Berriz ez da aurreratu solaskideak euskaraz mintzatzeko edo ulertzeko gaitasun ertaina duenean.
Euskaraldian erabili diren bi rolek (ahobizi eta belarriprestak) ohitura linguistikoen aldaketa sustatu dute	Belarriprestei balio sozial baxua eman zaie

Mila esker!

pello.jauregi@ehu.eus
u.anduaga@soziolinguistika.eus